

Пенькова Наталя Євгенівна

доцент кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України, кандидат психологічних наук, доцент

Саган Віталій Володимирович

курсант курсу №2 факультету службово-бойової діяльності Київського інституту Національної гвардії України

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВДОСКОНАЛЕННЮ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Готовність до дій в екстремальних ситуаціях, якою є ведення бойових дій – це обов'язок кожного військовослужбовця Національної гвардії України.

Психологічна готовність до дій в умовах війни виникає за умови сформованості необхідних установок та мотивів, наявності професійної компетенції та досвіду коли психічні процеси і властивості особистості забезпечують ефективне здійснення службово-бойової діяльності в цих умовах. Найбільш важливу роль у цьому відіграють мотивація обов'язку та професійна витривалість.

Готовність до діяльності в екстремальних ситуаціях розвивається і зміцнюється завдяки професійним знанням, умінням і навичкам, удосконаленню професійної майстерності. У напрямках підвищення рівня психологічної готовності військовослужбовця до успішного виконання своїх обов'язків визначальним є формування психологічних і психофізіологічних передумов успішності службово-бойової діяльності в умовах війни.

Іншим напрямом, пов'язаним із психологічною готовністю, є управління поведінкою під час службово-бойової діяльності під час війни. Це забезпечує найраціональніше використання своїх фізичних та психічних ресурсів для вирішення службових завдань. Коли виникає питання про те, наскільки військовослужбовець здатний керувати своєю поведінкою, здебільшого мається на увазі подолання розгубленості, вміння уникати стресового стану, якщо навіть для цього створюються об'єктивні умови. Це, безумовно, важлива частина питання, але справа не лише в цьому. Дійсно, кожен військовослужбовець залежно від властивих йому індивідуально-психологічних особливостей податливий, чутливий до деяких спрямованих дій. На одного пригнічення діє, що призводить до виникнення стресу; другий не виносить дефіциту часу; третій не має достатньо сил, аби стримувати збудження, що охоплює його; четвертий відчуває крайні страждання при виконанні монотонної роботи, наприклад, чергування на блокпостах, або нових, незвичних та ризиконебезпечних

обов'язків.

Теоретичне та емпіричне вивчення цієї проблематиці доводить, що підготовкою до дій, пов'язаних із ризиком і небезпекою, потрібно займатися, як правило, поступово, враховуючи при цьому особисті якості, знання, уміння та навички військовослужбовця [1-5]. Невиправданий оптимістичний настрій у деяких випадках переходить у страх і невпевненість. Успішне виконання важких ризиконебезпечних завдань досягається тільки поступовими й обережними підходами до них. Прагнення відразу добитися потрібної поведінки не завжди дає очікуваний результат. Якщо військовослужбовець професійно витривалий, він легше долає психологічні наслідки невдач і зривів. Що ж до військовослужбовця Національної гвардії України з недостатньо загартованою волею, вразливого, емоційного, то заходи його психологічної підготовки необхідно планувати від простих завдань до більш складніших.

В екстремальних ситуаціях відбувається перебудова спонукальних, регуляторних функцій психіки, здійснюється її перехід на новий рівень активності. Цей процес залежить від готовності військовослужбовця до діяльності в таких ситуаціях. Зміст і структура психологічної готовності визначаються вимогами діяльності до психічних процесів, станів, досвіду, знань, навичок і вмінь військовослужбовців Національної гвардії України. Виявлення психологічних форм реакцій і механізмів поведінки в екстремальних ситуаціях, співвідношення і взаємозв'язки готовності з установкою, стресом, встановлення психологічних особливостей готовності до деяких складних видів діяльності дозволили підійти до конкретного вирішення питань, що визначають ефективність процесу формування психологічної готовності у військовослужбовців Національної гвардії України.

Отже, засоби і прийоми підтримки та зміцнення цільової психологічної готовності мають індивідуальний характер. Один із засобів підтримки готовності полягає у створенні зовнішніх умов, що забезпечують найбільшу ефективність діяльності військовослужбовців Національної гвардії України.

Усі перелічені особливості необхідно враховувати при розробленні заходів психологічної підготовки. Вони відпрацьовуються на заняттях із фізичної, вогневої, тактичної підготовки особового складу та в ході занять з курсу психологічної підготовки. Основною метою психологічної підготовки є формування та підвищення рівня психологічної готовності військовослужбовців Національної гвардії України, забезпечення успішного подолання ними психологічних проблем, що виникають при виконанні службово-бойових завдань в умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Артем'єв, В. О. Стан страху та його роль у правоохоронній діяльності працівників ОВС [Текст] : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06 / В. О. Артем'єв. – Х., 2003. – 20 с.
2. Артюшин, Л. М. Праця в особливих умовах [Текст] : монографія / Л. М. Артюшин, С. П. Мосов, О. Р. Охременко. – К. : Хімджест, 2004. – 96 с.

3. Аршава, І. Ф. Емоційна стійкість людини та її діагностика [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.02 / І. Ф. Аршава. – К., 2007. – 38 с.
4. Блінов, О. А. Формування емоційної стійкості у військовослужбовців аеромобільних військ під час повітряно-десантної підготовки [Текст] : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.09 / О. А. Блінов. – К., 1999. – 19 с.
5. Бойко, О. В. Технологія формування психологічної готовності майбутніх магістрів військово-соціального управління до виконання функцій керівників-лідерів [Текст] / О. В. Бойко // Військова освіта : зб. наук. пр. – К. : Наук.-метод. центр військової освіти МОН України, 2004. – № 14. – С.126–135.